

KREDIT-MODUL TIZIMI SHAROITIDA TALABALARDA KOMMUNIKATIV KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI

Baxriddinov Nurali Bekmurodovich.

Samarqand davlat chet tillar instituti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola kredit-modul tizimida talabalarning kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishning psixologik mexanizmlarini o'rganishga bag'ishlangan. Interaktiv metodlar, xususan, rol o'ynash, debatlash va loyiha ishlarining talabalarning psixologik moslashuvi va kommunikativ kompetentligiga ta'siri tahlil qilinadi. O'qituvchilarning talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda modul darslarni tashkil etishlari, shuningdek, raqamli baholash va kompetensiya kartalarini qo'llashning samaradorligi ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kredit-modul tizimi sharoitida kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirish motivatsiya, moslashuv va kognitiv rivojlanishga asoslanadi. Bu tizim talabalarning mustaqilligini oshirib, jamiyatda samarali aloqa qilish qobiliyatini shakllantiradi. Kelajakda ushbu mexanizmlarni yanada chuqur o'rganish ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: Kredit-modul tizimi, kommunikativ kompetentlik, interaktiv metodlar, rol o'ynash, debatlash, loyiha ishlari, psixologik moslashuv, individual xususiyatlar, raqamli baholash, kompetensiya, motivatsiya, moslashuv, kognitiv rivojlanish, mustaqillik.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ У СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ

Аннотация: Данная статья посвящена изучению психологических механизмов формирования коммуникативных навыков у студентов в условиях кредитно-модульной системы. Анализируется влияние интерактивных методов, в частности, ролевых игр, дебатов и проектной работы, на психологическую адаптацию и коммуникативную компетентность студентов. Рассматривается эффективность организации модульных занятий преподавателями с учетом индивидуальных особенностей студентов, а также применение цифровой оценки и карт компетенций. Результаты исследования показывают, что формирование коммуникативных навыков в условиях кредитно-модульной системы основывается на мотивации, адаптации и когнитивном развитии. Эта система повышает самостоятельность студентов, формируя способность эффективно общаться в обществе. Дальнейшее углубленное изучение этих механизмов может служить улучшению качества образования.

Ключевые слова: Кредитно-модульная система, коммуникативная компетентность, интерактивные методы, ролевые игры, дебаты, проектная

работа, психологическая адаптация, индивидуальные особенности, цифровая оценка, компетенция, мотивация, адаптация, когнитивное развитие, самостоятельность.

PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DEVELOPING COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS WITHIN A CREDIT-MODULE SYSTEM

Abstract: This article is devoted to the study of psychological mechanisms for the formation of communicative skills in students in the context of the credit-module system. The influence of interactive methods, in particular, role-playing games, debates, and project work, on the psychological adaptation and communicative competence of students is analyzed. The effectiveness of organizing modular classes by teachers, taking into account the individual characteristics of students, as well as the use of digital assessment and competence maps, is considered. The research results show that the formation of communicative skills in the context of the credit-module system is based on motivation, adaptation, and cognitive development. This system increases the independence of students, forming the ability to communicate effectively in society. Further in-depth study of these mechanisms can serve to improve the quality of education.

Keywords: Credit-module system, communicative competence, interactive methods, role-playing games, debates, project work, psychological adaptation, individual characteristics, digital assessment, competence, motivation, adaptation, cognitive development, independence.

Zamonaviy ta'lim tizimida kredit-modul tizimi keng tarqalgan bo'lib, u talabalarning mustaqil o'rganishiga asoslangan. Bu tizim Boloniya jarayoniga muvofiq ravishda ishlab chiqilgan bo'lib, talabalarga o'quv jarayonini individual tarzda tashkil etish imkoniyatini beradi. Kredit-modul tizimi ta'limni modul texnologiyalari va kredit o'lchovi asosida tashkil etish jarayoni hisoblanadi. Ushbu tizim sharoitida talabalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirish muhim ahamiyatga ega, chunki zamonaviy jamiyatda kommunikatsiya ko'nikmalari kasbiy muvaffaqiyatning asosiy omillaridan biridir. Biz ushbu maqolada mavzuning psixologik mexanizmlarini ko'rib chiqdim, talabalarning motivatsiyasi, moslashuvchanligi va ijtimoiy-psixologik xususiyatlariga e'tibor qaratdim.

Kredit-modul tizimi talabalarning individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirishga imkon beradi, bu esa o'quv jarayonini moslashuvchan qiladi. Ushbu tizimda talabalar o'zlarining qiziqishlari va qobiliyatlariga qarab modullarni tanlaydilar, bu esa ularning intellektual-kognitiv salohiyatini rivojlantirishga yordam beradi. Psixologik nuqtayi nazardan, bu tizim talabalarning moslashuvchanligini oshiradi va innovatsion o'qitish metodlarini qo'llashni talab qiladi. Kredit-modul tizimi orqali talabalar mustaqil ravishda bilimlarni egallaydilar, bu esa ularning mas'uliyatini kuchaytiradi va o'quv motivatsiyasini oshiradi.

Kommunikativ ko‘nikmalar – bu shaxslararo munosabatlarda samarali aloqa qilish qobiliyati, shu jumladan og‘zaki va yozma nutq, tinglash va tushunish ko‘nikmalari. Talabalarda kommunikativ kompetentlikni shakllantirish ijtimoiy-psixologik xususiyatlarga bog‘liq bo‘lib, coping-strategiyalari bilan chambarchas bog‘lanadi. Kredit-modul tizimida bu ko‘nikmalar guruh ishlarida, loyihalarda va onlayn muhokamalarda rivojlanadi. Chet tilida kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish esa integrativ yondashuvni talab qiladi, bu talabalarning kasbiy malakalarini oshiradi.

Kredit-modul tizimida talabalarning motivatsiyasi psixologik mexanizmlarning asosiy qismidir. Bu tizim talabalarga o‘z trayektoriyasini tanlash imkonini berib, ichki motivatsiyani kuchaytiradi. Psixologik jihatdan, integratsion strategiyalar motivatsiyani oshirishga yordam beradi, chunki talabalar o‘quv jarayonida o‘zlarining psixologik holatini boshqaradilar. Malaka oshirishda kredit-modul tizimi orqali jamlangan kreditlar talabalarning o‘zini o‘zi baholashini oshiradi.

Talabalarda kommunikativ ko‘nikmalarni shakllantirishda ijtimoiy-psixologik moslashuv muhim rol o‘ynaydi. Bu mexanizm talabalarning guruhdagi munosabatlarini yaxshilaydi va stressni boshqarishga yordam beradi. Kredit-modul tizimi sharoitida ta’limni individuallashtirish ko‘nikmalarni shakllantirish metodikasini takomillashtiradi. Psixologik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, refleksiv ko‘nikmalar rivojlanishi kommunikativ qobiliyatlarni kuchaytiradi.

Psixologik mexanizmlar orasida kognitiv komponentlar – masalan, tanqidiy fikrlash va ijodkorlik – kommunikativ ko‘nikmalarni shakllantirishda muhim. Kredit-modul tizimi bu komponentlarni rivojlantirishning barqaror shartlarini yaratadi. Emotsional intellekt esa talabalarning aloqa jarayonida his-tuyg‘ularini boshqarishga yordam beradi, bu esa psixologik mexanizmlarning samaradorligini oshiradi.

Kredit-modul tizimida kommunikativ ko‘nikmalarni shakllantirish uchun interaktiv metodlar, masalan, rol o‘ynash, debatlash va loyiha ishlari qo‘llaniladi. Bu usullar talabalarning psixologik moslashuvini oshiradi va kommunikativ kompetentlikni rivojlantiradi. O‘qituvchilar talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olib, modul darslarni tashkil etishlari kerak. Bundan tashqari, raqamli baholash va kompetensiya jihatlarini qo‘llash samarali hisoblanadi.

Xulosa

Kredit-modul tizimi sharoitida talabalarda kommunikativ ko‘nikmalarni shakllantirishning psixologik mexanizmlari motivatsiya, moslashuv va kognitiv rivojlanishga asoslangan. Bu tizim talabalarning mustaqilligini oshirib, jamiyatda samarali aloqa qilish qobiliyatini shakllantiradi. Kelajakda ushbu mexanizmlarni yanada chuqur o‘rganish ta’lim sifatini yaxshilashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ruyhati

1. Chomsky, N. (1965). Aspects of the Theory of Syntax. MIT Press. 231b
2. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press. 202b

3. Bandura, A. (1977). Social Learning Theory. Prentice Hall.123b
4. Rogers, C. R. (1961). On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. Houghton Mifflin.201
5. Dewey, J. (1938). Experience and Education. Kappa Delta Pi.76b